

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Præscriptionibus. Consilium CXLVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

ita enim accipienda est hæc nova ordinatio, ut biennium hoc currere incipiat ex die novissimæ consumptionis & crediti: nam quamdiu durat continuatio accipiendi sub credito, perinde proclivis non est præsumptio solutionis; quæ facile inducitur, si post novissimum creditum totum biennium sine novo credito labatur. Nam non solent caupones, cessante continuatione diversionis & consumptionis, tam diu in credito persistere, ut facilius solent cum in creditum eundi continuatio, & accumulatio creditorum durat, & medio tempore aliquid in solutum datur; quod rei experientia satis docet. Eoque sensu accipit & interpretatur similem Regni Franciæ constitutionem Petrus Rebuffus, in tract. de mercatorib. minutat. vend. artic. 1. gloss. 18. ad consil. Reg. tom. 2. *

2. qui hoc amplius (quod ad propositum accommodatissimum est) dicit in d. tract. artic. 1. gloss. ult. nu. 11. ex sententia Baldi, cons. 184. Municipali lege vol. 5. huiusmodi ordinationem non contringere iudicem Ecclesiasticum, quin eam non obstantem, ex veritate debiti & conscientiæ, debitorem condemnare possit, etiam post tempus huius laicalis præscriptionis. Ecclesiastici enim iudices, inter quos est proculdubio Magnificus Dominus Rector, secundum regulas juris Canonici iudicare debent, cap. Quod clericus de foro compet. quo iure certum est, nullam præscriptionem cum mala fide procedere, non tantum quoad reales, verum etiam personales actiones, cap. fin. & ibi not. De præscrip. Rebuff. d. gloss. ult. nu. 3. Guido Papa decis. 139. Steph. Bertrandus consil. 377. Viso casu vol. 4. ne contingat sic improbum debitorem foveri in peccato, quod ius Canonicum præcavere studet. * Et quia dicta ordinatio fundatur in præsumpta solutione, præsumptio autem solutionis esse non possit, ubi qui convenitur negat contractum debitum, & ideoque ut exceptio non numeratæ pecuniæ non datur illi, qui scripturam ex qua convenitur negat, Auth. contra qui propriam c. de non num. pec. & beneficium divisionis denegatur illi, qui se fideiussisse negat, l. si dubitet §. ita etiam d. De fideiuss. ita quoque in proposito non debet Reo neganti hoc debitum fuisse contractum, hæc præscriptio statutoria patrocinari. Ut nec patrocinari debet, ubi de debito constat; constat quoque solutionem nullam intervenisse: hoc enim casu cessante præsupposito seu præsumptione statuti, debet quoque cessare illius dispositio, Lud. Roman. cons. 102. Super eo, Felim. in cap. ult. nu. 7. in fine De præscrip. Hieronym. Gratus cons. 101. Ex serie in fine vol. 2. cum nulla sit tam vehemens præsumptio, cuius effectum non resolvat contraria appa-rens veritas, l. Optimam c. De contrab. & commut. stipul. Cum aliqui etiam non constet, quod hæc nova ordinatio sit in usum recepta, ideoque effectum juris non habeat, Gloss. & not. in cap. 1. de treuga & pace, de quo usu Reus per repetitionem seu exhibitionem Actorum in alijs causis & inter alios facta laborat, cum similitudo causarum eadem non sit; & ideo ad exemplum sententiarum in alijs causis iudex se componere non debet.

Remota igitur hac præscriptionis objectione, iusta est causa condemnandi Reum, saltem delato Actori iuramento in supplementum proba-
Consil. Wamcl. tom. 1.

tionis, c. ult. de iureiur. præsertim postquam Reus ab Actore hac in parte delatum iuramentum non accepit nec præstitit. Et cum tam evidens sit huius condemnationis necessitas, dubitatio nulla esse potest de condemnatione, quoad litem huius omnes expensas; potissimum propter Rei nimis evidentes cavillationes, & contradictionis nimiam improbabilitatem, lite ad integrum etiam annum extracta: ut quod Actor ei petenti in hoc iudicio noluit indulgere ad solvendum semestrem, per moras litem duplicatum extorqueret.

De Præscriptionibus.

S V M M A R I V M.

Præscriptio contra Ecclesiam.

1. Altari relictum cui debeatur.
2. Præscriptio quadragenaria requiritur adversus Ecclesiam.
3. Dies ultimus ceptus in præscriptione longissimi temporis an pro impleto habeatur.
4. Præscriptio longissimi temporis per citationem interruptitur.

CONSILIUM CXLVII.

DE qualitate Actoris nihil dubitandum est in hac causa M. Guilielmi Gregorii, contra D. Nicolaum Operbeys Reum. Nam etsi Reus allegationem Actoris, quod sit & fuerit Rector altaris SS. Antonij ac Sebastiani in parochiali Ecclesia de Limaele negaverit; est tamen ea sufficientissime probata per literas canonicæ institutionis ac obtentæ possessionis: quarum literarum autoritatem ac veritatem Reus tandem agnovit. Ita ut bene sit stabilitum primum fundamentum intentionis partis agentis, petendi quatuor modios testamento quondam D. Georgij Deylleren relictos pro una missa hebdomadali celebranda in dicto altari: & contra improbabilis oppositio Rei, dum ex capite Pastoris dictæ Ecclesiæ (cujus vicarium agere se dicit) contendit facultatem celebrandi huiusmodi missam, ac percipiendi dictos quatuor modios ad se pertinere; quia prædicto altari relictum sunt, hoc est intuitu dicti altaris, & nomen illius, proprium expressum, argum. l. si communis de stipul. servor. quæ exceptio causam legati ostendit, & illius nuda demonstratio non est, sed altari coheret, l. Cum tale §. falsam de cond. & demonstr. cum missa ibidem pro anima testatoris celebrari iussa sit. * Quamvis enim cum altari, quod est in Ecclesia alicujus, aliquid simpliciter legatur, emolumentum legati cedat non Rectori altaris, sed Pastori seu Curato Ecclesiæ, Panorm. in c. 1. De success. ab intest. Pet. de Vbaldin Perusinus in tract. de quarta cano. episc. & parochiali c. 7. vers. quid si testator; cum tamen altare habet bona distincta ab ipsa Ecclesia seu bonis Ecclesiæ, & cum altare in titulum perpetui beneficii erectum est, & quia altare habet in eo per Archidiaconum seu superiorem institutus est in rectorem seu curatorem perpetuum altaris, Bald. cons. 163. Super eo quod queritur n. 3. vol. 4. relictum altari cedit in augmentum fructuum altaris; quasi altari cum exolutione Ecclesiæ seu rectoris Ecclesiæ relictum, Felim. in c. Ex parte 2. n. 4. de rescrip. & in c. Dilectus nu. 3. De off. iud. ord. Id quod voluisse testato-

testatorem deprehenditur ex eo, quod testator paulò ante speciale legatum pro anniversario Curato Ecclesiæ ascripserit, cum verosimile non sit, quod facultatem celebrandi hanc missam, & percipiendi quatuor modios eidem Curato voluerit ascribere: potissimum quod & separatim altaris S. Antonij meminerit, & in eam missam celebrari voluerit. Quod verò hoc altare proprium sit & perpetuum titulum beneficium, constat ex instrumentis pro parte Actoris exhibitis: quodque propria ac destinata bona habeat inde probatur, quod Reus alleget hoc altare Archidiacono singulis annis rescribi ad quinque modios: quæ fortè etiam causa fuit, cur testator alios quatuor modios adiecerit pro augmento fructuum. Quæ quidem rescriptio Actori obesse non debet: nam ea rescriptio antiquam formam retinet; quæ per novum augmentum ideo mutata seu aucta non fuit, quod Rectores dicti altaris sua simplicitate, & juris ac etiam fortè facti, hoc est scripti testamenti ignorantia, hanc facultatem celebrandi & missas faciendi non exercuerint, quia Pastores seu vicarii sine titulo & contra voluntatem testatoris eam usurpando, non potuerunt Rectoribus hujus altaris saltem in futurum nocere & altari jus suum auferre; † quia à die conditi testamenti nondum fuerunt ante institutam hanc litem lapsi 40. anni, (scriptum est enim & publicatum hoc testamentum anno 1523, undecima Maij, & lis est cœpta mense Augusto anno 1562) sic ut ad implementum quadragenariæ præscriptionis novem menses defuerint; quæ siquidem quadragenariæ præscriptione opus est ad excludendam Ecclesiam à prosecutione juris vel rei suæ; non tantum si privatus contra Ecclesiam, verum etiam si Ecclesia contra Ecclesiam præscribat, c. De quarta c. ad aures de præscript. franc. Balbus De præscript. quinta partis princip.

3 parte 1. in princ. * Quam quadragenariam præscriptionem oportet usque ad ultimam diem ex toto esse completam; sic ut nec ultima dies cœpta pro completa habeatur, quia odiola est, glos. in l. In usufructu, De divers. & temp. præscript. & ml. 3. §. minorem De minor. † quam propterea sufficit etiam per solam citationem interrumpere, quoties ab initio sine titulo & mala fide cœpta est, l. Cum notissimi in princ. & §. 1. C. de præscript. 30. vel 40. ann. Iaf. in l. fin. in princ. de eo per quem fac. erit. Baldus consil. 211. Casus talis vol. 1. Cum alioqui in subiecto casu nec illud constet, quo tempore testator mortuus sit; vel quamdiu seu à quo tempore Pastores de Limaele hoc jus celebrandi ac percipiendi usurpare inceperint: sic ut ad sustinendam huiusmodi Rei exceptionem præscriptionis, nihil solidi in his actis inveniatur. De malâ autem fide aut saltem defectu tituli inde constat, quod aliquis alius titulus quatuor testamentum à Reo non proferatur: is autem titulus quoad Reum seu Curatum Ecclesiæ de Limaele nullus sit; quia, ut deducum est, titulus legitî ex prædicto testamento ad altare S. Antonij seu ejus rectorem pertinet, & minime ad Pastorem.

Proinde existimo partes Domini Iudicis esse, ut declaret facultatem celebrandi hanc missam, eoque nomine percipiendi quatuor modios, ad Actorem in qualitate, quæ agit, pertinere; &

Reum ad perceptorum modiorum saltem ab interrupta hac præscriptione restitutionem, simul & in expensis litis condemnnet.

De sententia & rejudicata.

S Y M M A R I U M.

Sententiæ probatio.

1. Sententia an per testes probari possit.
2. Sententia ex breviculo recitanda & per scripturam probanda.
3. Appellans curare debet, ut ei edatur instrumentum sententiæ.

CONSILIUM CXLVIII.

EX traditione Innocentij, in cap. G. perpetuus, De fide instrum. communiter receptum est, quod appellato negante sententiam, appellans possit illam probare per testes, ut id expresso etiam iure cautum est, c. Sicut De sent. & re iudic. Alberic. de testib. & decisione Rotæ Romanæ confirmatum, de res. 409. Fuit dubitatum in novis, aliàs est 19. sub iii. de re iudicata: usque adeo ut appellante probante, appellatus propter negationem videatur sententiæ & ejus effectui renunciasse. Ceterum ea opinio simpliciter accipienda non est: * cum enim sententia ad sui substantiam, & 2 validitatem requirat scripturam, c. fin. De re iud. lib. 6. (est enim ex breviculo recitanda, l. 2. & 3. C. de sent. ex brev. recit.) generaliter verum est, eam quoque per scripturam esse probandam, estque ea ordinaria forma probandi sententiam, ut & observatur in omnibus actis judicialibus, c. Quoniam contra. De probat. A quâ tamen generali traditione certis ex causis receditur, postulante & urgente necessitate; cum videl. sententiæ instrumentum deperditum allegatur, Panorm. in d. c. Sicut, l. sicut iniquum C. de fide instrum. l. Testium in fin. C. de testib. aut Appellans allegat Iudicem vel Notarium nolle sententiæ copiam exhibere, vel si appellatus instrumentum sententiæ habeat, appellante eo carente: huiusmodi enim exemplis traditionem suam explicat, & restringit Innocentius, in d. c. G. perpetuus, Unde si appellans potest vel potuit habere instrumentum sententiæ, nec curaverit, ut id habeat, quia in culpa est, ei imputabitur; & ut ait Felinus, in d. c. G. perpetuus in fin. ex sententia Ioannis Andreæ, Panormitani, & Imolenfis, stabitur regulæ, ut Actor non probante Reus absolvi debeat: hoc est in proposito non probata aut probata sententia, appellatus ab instantia iudicii absolvetur, cum non cõstet de devolutione causæ ad Iudicem, eorum quo causa appellationis introducta est. † Imò hoc amplius dicit Felin. in d. c. G. perpetuus, 3 oportere appellantem probare, quod usus sit omni remedio ad cogendum Notarium Iudicis à quo, super editione instrumenti sententiæ, & quod facta possibili diligentia ab eo consequi non potuit; ita quod ejus assertioni simplici, quod Notarius edere noluerit, standum non sit: cum non præsumatur Notarius negare, quem ad editionem faciendam constringit juris dispositio, d. c. Quoniam contra, & incitat proprii lucris expectatio atque aviditas.

Cum